

**ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА»**

Факультет суспільних і прикладних наук

Кафедра права

**РИТОРИКА
СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Галузь знань: ***081 «Право»***

Спеціальності: ***081 «Право»***

Освітньо-професійна програма

бакалавр права

Освітній рівень

перший (бакалаврський)

Вид дисципліни

базова (обов'язкова)

Мова викладання, навчання та оцінювання

українська

Івано-Франківськ-2022

ВСТУП

Мета: вивчення даної навчальної дисципліни спрямоване на усвідомлення значення вивчення кримінальних процесуальних норм, які визначають поняття, структуру та особливості судових дебатів в кримінальному провадженні України; логічні, психологічні та лінгвістичні засади судових дебатів; судові дебати в суді першої інстанції; засвоєння ними теоретичних положень науки риторики та кримінального процесуального права; формування у них навичок щодо правильного застосування отриманих знань та правових норм під час моделювання судового виступу в залі судового засідання..

Завдання:

- засвоєння культури мовлення, норм літературної мови;
- оволодіння методикою підготовки судової промови;
- знання основних критеріїв оцінки судової промови;
- засвоєння засобів активного словесного впливу на судову аудиторію;
- надання студентам вичерпних теоретичних знань з даного предмету;
- розвинути наявних навичок судового мовлення;
- викликати у студентів щире бажання займатися самовдосконаленням у напрямі формування власних риторичних умінь та навичок у майбутньому шляхом включення у риторичну практику.

Предмет: теоретичні засади риторики та судового красномовства, застосування на практиці набутих ораторських умінь і навичок

Згідно з вимогами освітньо-професійних та освітньо-кваліфікаційних програм студенти повинні **знати:**

- основні поняття: „риторика”, „судова риторика”, „ораторське мистецтво”, „красномовство”, „комунікація”, „дискурс”, „гомілетика”, „ораторика”;
- основні положення теорії красномовства, закони риторики;
- історію риторики, великих ораторів минулого і сучасності;
- положення, зміст і значення риторичних засобів та прийомів для успішного виступу; загальні ознаки мовної культури: правильність і багатство мови, стислість, ясність, точність, емоційність та елементи художності в мові: образність, інтонаційну виразність, вмiти їх поєднувати в виголошенні промови; основні положення судової промови;
- зміст судової промови державного обвинувача та судової промови захисника.

вміти:

- вміло оперувати отриманими знаннями з даного курсу та застосовувати отримані навички в подальшому навчанні та житті;
- розуміти взаємозв'язок риторики з будь-якими проявами і змінами, що відбувалися і відбуваються в суспільстві у певну епоху і вмiти проаналізувати, який вплив мала і має риторика на ту чи іншу сферу людського життя;
- володіти технікою мовлення як необхідною передумовою словесної дії і правильно нею користуватися (управляти диханням в процесі мовлення, читання, володіти правильною і чіткою дикцією, силою, чистотою і висотою голосу, орфоепічними нормами вимови);
- вмiти користуватися засобами логіко-емоційної виразності мовлення в тому числі і позамовних (поза, жест, міміка);
- володіти прийомами полемічної майстерності;

- вміти кваліфіковано виконувати праці з написання промови та виголошення її в залежності від мети, завдання, місця, часу виступу з урахуванням складу аудиторії, її особливостей;
- оволодіти основами судового красномовства;
- вміти складати промову обвинувача і захисника.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс	1	
Семестр	1	
Кількість кредитів ECTS	3	
Аудиторні навчальні заняття	Лекції	
	семінари, практичні	30 год
	лабораторні	
Самостійна робота		60 год
Форма підсумкового контролю	Залік	

СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНА СХЕМА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

Попередні дисципліни	Наступні дисципліни
	Теорія держави і права
	Організація діяльності судових та правоохоронних органів
	Кримінальне право

Професійні компетентності, яких набувають студенти внаслідок вивчення навчальної дисципліни згідно стандарту вищої освіти за спеціальністю 081 «Право» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (затвердженого наказом МОН України № 644 від 20.07.2022 року)

Код компетентності	Назва компетентності	Результати навчання
ЗК 4	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово	РН 10. Вільно спілкуватись державною та іноземною мовами як усно, так і письмово, із застосуванням правничої термінології. РН. 11. Мати базові навички риторики.

СК 7	Здатність застосовувати норми та інститути права, щонайменше з таких галузей, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право	РН. 11. Мати базові навички риторики. РН. 13. Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.
СК 11	Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.	РН 20. Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки

ПОЛІТИКА КУРСУ

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Відвідування занять є важливою складовою навчання. Усі пропущені заняття мають бути відпрацьовані. Дозволяється вільне відвідування лекцій студентам за індивідуальним графіком навчання. Якщо студент відсутній з поважної причини, він/вона презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.

ПОВЕДІНКА В АУДИТОРІЇ

Усі учасники освітнього процесу повинні дотримуватися норм і правил внутрішнього розпорядку відповідно до Статуту ЗВО «Університет Короля Данила», Правил поведінки здобувачів освіти та Кодексу корпоративної етики. Кожен студент має виявляти наполегливість, старанність, зацікавлення дискутувати, ставити запитання викладачеві як під час лекцій, так і під час семінарських чи практичних занять.

Усі учасники освітнього процесу повинні дотримуватися навчальної етики, поважно ставитися один до одного, бути урівноваженими, уважними та дотримуватися дисципліни й часових (строкових) параметрів навчального процесу.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

На початку вивчення курсу викладач знайомить студентів з основними пунктами Положення про академічну доброчесність, відповідно до якого і здійснюється навчальний процес.

Під час виконання письмових тестових завдань недопустимо порушення академічної доброчесності. Презентації та виступи мають бути авторськими (оригінальними).

ОСКАРЖЕННЯ ПРОЦЕДУРИ ПРОВЕДЕННЯ ТА РЕЗУЛЬТАТІВ КОНТРОЛЬНИХ ЗАХОДІВ

Оскарження процедури проведення та результатів контрольних заходів відповідно до «Положення про систему поточного та підсумкового контролю оцінювання знань та визначення рейтингу здобувачів освіти» розглядає та вирішує перший проректор або проректор з навчальної роботи на підставі заяви студента або подання декана.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

- 1. Пояснювально-ілюстративний метод (метод усного викладу матеріалу)** – викладач надає готову інформацію в усній формі, з допомогою підручника, посібника або засобів унаочнення (таблиць, схем, картин, відеороликів, аудіозаписів, презентацій тощо); навчає шляхом демонстрації відповідних способів діяльності (зразків промов, доповідей, повідомлень способів складання плану тощо);
- 2. Репродуктивний метод** як відтворення і повторення видів діяльності за завданням викладача (система різноманітних вправ, тренувань, програмовані матеріали тощо); один із методів формування навичок і вмінь;
- 3. Метод проблемного викладу матеріалу** – викладач ставить перед студентами проблему й сам показує складний, але доступний шлях її розв’язання. Тоді студент не тільки сприймає, усвідомлює та запам’ятовує готові наукові висновки, а й стежить за логікою доказів і розвитком думки викладача. Проблемний виклад передбачає поступове залучення студентів до прогнозування висновків;
- 4. Бесіда як діалогічний метод навчання** (евристична, узагальнювальна, аналітико-синтетична, підготовча, повторювальна, контрольна-корекційна);
- 5. Частково-пошуковий метод** наближає студентів до самостійного розв’язання проблеми. Він привчає їх бачити проблему, ставити питання, висловлювати припущення, будувати докази, робити висновки;
- 6. Дослідницький метод** використовується для стимулювання творчої діяльності студентів, пропонує формування ними вмінь набувати знання самостійно, досліджувати предмет або явище, робити висновки, а набуте застосовувати у практичній діяльності. Він передбачає процес самостійного творчого пізнання, сприяє формуванню навичок творчої діяльності, створює умови для виникнення пізнавального інтересу, а також потребу в такій діяльності;
- 7. Метод спостереження за мовою** – отримання знань на основі самостійного аналізу мовних явищ, у результаті активізації власних розумових сил;

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання результатів навчання студентів I курсу за освітньою програмою «Право» здійснюється відповідно до «Положення про систему поточного та підсумкового

контролю оцінювання знань та визначення рейтингу здобувачів освіти». Кожен вид контролю передбачений з урахуванням результатів навчання.

Видами діагностики та контролю знань студентів з навчальної дисципліни є:

1. Поточний контроль – усне опитування та виконання письмових завдань (тестів), виступи, презентації на практичних заняттях. Оцінювання здійснюється за національною чотирибальною шкалою – “2”; “3”; “4”; “5”.

Фіксація поточного контролю здійснюється в “Електронному журналі обліку успішності академічної групи” на підставі чотирибальної шкали. У разі відсутності студента на занятті виставляється “н”. За результатами поточного контролю у Журналі автоматично обчислюється підсумкова оцінка та здійснюється підрахунок пропущених занять. Усереднена оцінка переводиться в 100-бальну шкалу згідно нижченаведеної таблиці.

Усі пропущені заняття, а також негативні оцінки студенти зобов'язані відпрацювати впродовж трьох наступних тижнів. У випадку недотримання цієї норми, замість “н” в журналі буде виставлено “0” (нуль балів) без права перездачі.

Студенти повинні мати оцінки з не менше 50% аудиторних занять.

До підсумкового контролю допускаються студенти, які за результатами поточного контролю отримали 35 балів і більше. Усі студенти, що отримали 34 бали і менше, не допускаються до складання підсумкового контролю і на підставі укладання додаткового договору, здійснюють повторне вивчення дисципліни впродовж наступного навчального семестру.

ШКАЛА В БАЛАХ	ОЦІНКА ЗА ШКАЛОЮ ECTS	НАЦІОНАЛЬНА ШКАЛА	КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ
90–100 балів	A	5 «відмінно»	повна відповідь на питання з проблематики теми, що обговорюються на занятті; ґрунтовність та послідовність викладу
83–89 балів	B	4 «дуже добре»	неповна відповідь на питання з проблематики теми, наявність незначних помилок
76–82 бали	C	4 «добре»	
68–75 балів	D	3 «задовільно»	недостатні ґрунтовність та послідовність викладу; наявність помилок;
60–67 балів	E	3 «достатньо»	
35–59 балів	FX	2 «незадовільно»	невідповідність змісту відповіді проблематиці теми; відсутність відповіді.
0–34 бали	F	2 «неприйнятно»	

2. Підсумковий (семестровий) контроль проводиться для встановлення рівня досягнення здобувачами освіти програмних результатів навчання з навчальної дисципліни (освітнього компонента), після завершення вивчення дисципліни.

Підсумковий контроль знань проводиться у формі екзамену у вигляді комп'ютерного тестування. Тестування відбувається в комп'ютерних лабораторіях навчального закладу (або в особливих випадках – дистанційно) з використанням програми Moodle і передбачає проходження тесту з 30 питань різного рівня складності впродовж 20 хвилин.

За результатами підсумкового контролю студент може отримати 40 балів. Студенти, які під час підсумкового контролю отримали 24 бали і менше, вважаються такими, що не склали екзамен і повинні йти на перездачу.

Загальна семестрова оцінка з дисципліни, яка виставляється в екзаменаційних

відомостях, оцінюється в балах (національної шкали, 100-бальної шкали й шкали

ЄКТС) і є сумою балів, отриманих під час поточного та підсумкового контролю.

Студенти можуть підвищувати свій рейтинг під час екзаменаційній сесії через одноразову повторну перездачу, попередньо подавши заяву адміністрації коледжу не пізніше одного робочого дня після сесії.

Одержаний при підвищенні рейтингу результат буде остаточним при виставленні підсумкового контролю.

Студенти, які не з'явилися на екзамені без поважних причин, вважаються такими, що отримали незадовільну оцінку.

3. Оцінювання самостійної роботи проводиться як під час поточного, так і під час підсумкового контролю знань.

Оцінювання самостійної роботи, яка передбачена в тематичному плані дисципліни разом з аудиторною роботою, здійснюється під час проведення практичних занять.

Поточний контроль передбачає усну відповідь, написання доповіді та виступ, вирішення тестових завдань, ситуаційних задач, виконання індивідуальних завдань, відпрацювання практичних навичок тощо.

Виставлення балів за самостійну роботу під час поточного контролю обов'язково супроводжується оцінювальними судженнями. Бали додаються до балів, які отримав студент під час поточного контролю, але не більше, ніж кількість балів з оцінювання окремої теми заняття.

Оцінювання тем, які виносяться лише на самостійну роботу і не входять до тем аудиторних занять, контролюється під час підсумкового контролю.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Риторика»

Програма навчальної дисципліни складається:

Тема 1. Риторика як наука та навчальна дисципліна

Тема 2. Історія риторики

Тема 3. Теорія риторики

Тема 4. Майстерність публічного виступу

Тема 5. Судова промова

Тема 6. Підготовка судової промови

Тема 7. Промова державного обвинувача

Тема 8. Промова захисника

Тема 9. Етичні засади судової промови

Тема 10. Психологічні засади судової промови

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Риторика як наука та навчальна дисципліна

Предмет і завдання риторики як навчальної дисципліни. Риторика як наука і мистецтво. Риторика й ораторське мистецтво. Види красномовства і сфери його застосування. Невербальний блок комунікації у риториці.

Питання для самостійного вивчення. Місце риторики серед інших наук. Особливості професійної риторики: традиції та сучасність. Монолог, діалог, полілог як риторичні форми професійного красномовства.

Тема 2. Історія риторики

Давньогрецька риторика. Розвиток судового ораторського мистецтва. Роль Цицерона в становленні та розвитку давньоримського ораторського мистецтва. Квінтіліан. Вплив діяльності Квінтіліана на розвиток судового красномовства. Специфіка трансформації давньогрецької та давньоримської культури в європейську культуру Середніх віків. Виникнення церковного красномовства (гомілетики). Занепад судового красномовства і розвиток церковного. Розвиток риторики після прийняття християнства. Риторика на території східних слов'ян. Києво-Могилянська академія. Місце риторики в системі навчальних дисциплін. Відродження судового ораторського мистецтва в Україні. Перспективи розвитку правосуддя в Україні та судового ораторського мистецтва.

Питання для самостійного вивчення. Ораторство Демосфена. Сократ як ритор. Платон про риторику. Риторика Аристотеля. Риторика Цицерона. Особливості військової риторики Цезаря.

Тема 3. Теорія риторики

Системність риторики. Риторична формула: закони управління мислиннево-мовленневою діяльністю. Сутність і зміст риторичних законів як системи. Риторична модель Аристотеля. Етапи риторичної діяльності. Структура діяльності оратора. Інвенція. Типи підготовки до промови. Концептуальний закон. Закон моделювання аудиторії. Стратегічний закон. Тактичний закон. Психологічні аспекти впливу. Цільова

установка оратора. Завдання та надзавдання. Диспозиція. Архітектоніка промови: вступ, нарація (виклад), розробка (аргументація), заключна частина. Активізація мисленнєвої та почуттєво-емоційної діяльності аудиторії. Елокуція. Способи мовленнєвого впливу: прямі і непрямі. Мовленнєвий закон. Техніка мовлення. Поради ораторам. Робота над готовим текстом. Репетиція промови. Співвідношення виступу та імпровізації. Меморія: загальна характеристика. Акція.

Питання для самостійного вивчення. Контакт між оратором і аудиторією. Ораторський шок. Стреси й стресори оратора. Полемічна майстерність оратора. Закон ефективної комунікації. Невербальна комунікація. Системно-аналітичний закон. Самоаналіз (рефлексія), аналіз інших виступів. Планування й прогнозування ораторської діяльності. Ефективність та впливовість виступу оратора.

Тема 4. Майстерність публічного виступу

Види публічних виступів. Техніка підготовки до публічного виступу. Методика та етапи підготовки публічного виступу. Композиція публічного виступу. Структура публічних виступів. Культура сприймання публічного виступу. Види запитань.

Питання для самостійного вивчення. Основні етапи підготовки публічного виступу. Вербальні засоби спілкування. Засоби впливу на аудиторію. Правила логіко-психологічного конструювання повідомлень. Культура слухання. Культура говоріння. Вплив особистості на ефективність переконання. Паралінгвістичні та екстралінгвістичні способи спілкування. Невербальні засоби впливу на співрозмовників.

Тема 5. Судова промова

Предмет судової промови. Види судових промов. Засади і функції судової промови. Репліка.

Питання для самостійного вивчення. Судове красномовство. Характеристика судової аудиторії. Поняття судової аудиторії. Спілкування з судовою аудиторією. Способи та засоби впливу на судову аудиторію.

Тема 6. Підготовка судової промови

Загальні положення підготовки судової промови. Особливості підготовки судової промови та ознаки комунікативної культури судового оратора. Збирання матеріалів та аналіз матеріалів судової промови. Систематизація матеріалів і письмова підготовка промови. Тези промови

Питання для самостійного вивчення. Доказ у судовій промові. Поняття й структура доказу. Поняття про аргументацію. Форма та види аргументації.

Тема 7. Промова державного обвинувача

Зміст та побудова обвинувальної промови державного обвинувача. Структура промови державного обвинувача. Вступ. Виклад фактичних обставин справи. Аналіз фактичних обставини кримінального провадження. Аналіз доказів. Обґрунтування кваліфікації

злочину. Характеристику особи підзахисного. Аналіз причин і умов, які спричинили вчинення злочину та пропозиції щодо їх усунення. Міркування щодо міри покарання і цивільного позову. Заключна частина.

Питання для самостійного вивчення. Обвинувальні докази у судовій промові. Особливості підготовки обвинувальної промови. Репліка державного обвинувача. Відмова прокурора від підтримання державного обвинувачення.

Тема 8. Промова захисника

Зміст та побудова захисної промови адвоката. Структура захисної промови. Вступ. Аналіз фактичних обставини кримінального провадження. Аналіз доказів. Обґрунтування кваліфікації злочину. Характеристика особи підзахисного. Аналіз причин і умов, які спричинили вчинення злочину. Міркування щодо міри покарання і цивільного позову. Заключна частина. Репліка адвоката. Альтернатива в захисній промові.

Питання для самостійного вивчення. Захисні докази у судовій промові. Особливості підготовки захисної промови. Репліка адвоката. Альтернатива в захисній промові.

Тема 9. Етичні засади судової промови

Судова етика та її призначення в кримінальному провадженні України. Етика судового оратора. Етика мовної поведінки судового оратора. Етичні основи обвинувальної промови прокурора. Етичні основи захисної промови захисника. Культура судової промови та її складові, моральні витоки судочинства, вимоги до ритора (зовнішність, манери, жести, міміка, теза).

Питання для самостійного вивчення. Вимоги до голосу та мови. Механізм переконливості промови. Культура промови, зовнішність, манери, жести, міміка, теза, звучність, тембр, темп, точність, оригінальність, переконливість, мовний етикет, засоби виразності.

Тема 10. Психологічні засади судової промови

Психологічний аналіз судових дебатів. Загальна психологічна характеристика судових дебатів. Психологічні особливості судової промови прокурора. Психологічні особливості судової промови захисника.

Питання для самостійного вивчення. Судові дебати як конфліктна ситуація. Судові дебати як форма судової комунікації..

ПРОГРАМОВІ ВИМОГИ **навчальної дисципліни «РИТОРИКА»** **для підготовки до підсумкового контролю**

1. Предмет і завдання риторики як навчальної дисципліни.
2. Риторика як наука і мистецтво.
3. Риторика й ораторське мистецтво.
4. Види красномовства і сфери його застосування.

5. Невербальний блок комунікації у риторичі.
6. Місце риторичи серед інших наук.
7. Особливості професійної риторичи: традиції та сучасність.
8. Монолог, діалог, полілог як риторичні форми професійного красномовства.
9. Давньогрецька риторика.
10. Розвиток судового ораторського мистецтва.
11. Роль Цицерона в становленні та розвитку давньоримського ораторського мистецтва.
12. Вплив діяльності Квінтіліана на розвиток судового красномовства.
13. Специфіка трансформації давньогрецької та давньоримської культури в європейську культуру Середніх віків.
14. Виникнення церковного красномовства (гомілетичи).
15. Занепад судового красномовства і розвиток церковного.
16. Розвиток риторичи після прийняття християнства.
17. Риторика на території східних слов'ян.
18. Києво-Могилянська академія.
19. Місце риторичи в системі навчальних дисциплін.
20. Відродження судового ораторського мистецтва в Україні.
21. Перспективи розвитку правосуддя в Україні та судового ораторського мистецтва.
22. Системність риторичи.
23. Риторична формула: закони управління мислиннево-мовленневою діяльністю.
24. Сутність і зміст риторичних законів як системи.
25. Риторична модель Аристотеля.
26. Етапи риторичної діяльності.
27. Структура діяльності оратора.
28. Інвенція.
29. Типи підготовки до промови.
30. Концептуальний закон.
31. Закон моделювання аудиторії.
32. Стратегічний закон.
33. Тактичний закон.
34. Психологічні аспекти впливу.
35. Цільова установка оратора.
36. Диспозиція.
37. Архітектоніка промови: вступ, нарація (виклад), розробка (аргументація), заключна частина.
38. Активізація мисленневої та почуттєво-емоційної діяльності аудиторії.
39. Елокуція.
40. Способи мовленневого впливу: прямі і непрямі.
41. Мовленневий закон.
42. Техніка мовлення.
43. Меморія: загальна характеристика.
44. Акція.
45. Види публічних виступів.
46. Техніка підготовки до публічного виступу.
47. Методика та етапи підготовки публічного виступу.
48. Композиція публічного виступу.

49. Структура публічних виступів.
50. Культура сприймання публічного виступу.
51. Предмет судової промови.
52. Види судових промов.
53. Засади і функції судової промови.
54. Репліка.
55. Судове красномовство.
56. Характеристика судової аудиторії.
57. Поняття судової аудиторії.
58. Спілкування з судовою аудиторією.
59. Способи та засоби впливу на судову аудиторію.
60. Загальні положення підготовки судової промови.
61. Особливості підготовки судової промови та ознаки комунікативної культури судового оратора.
62. Збирання матеріалів та аналіз матеріалів судової промови.
63. Систематизація матеріалів і письмова підготовка промови.
64. Тези промови.
65. Зміст та побудова обвинувальної промови державного обвинувача.
66. Структура промови державного обвинувача.
67. Обвинувальні докази у судовій промові.
68. Особливості підготовки обвинувальної промови.
69. Репліка державного обвинувача.
70. Відмова прокурора від підтримання державного обвинувачення.
71. Зміст та побудова захисної промови адвоката.
72. Структура захисної промови.
73. Репліка адвоката.
74. Альтернатива в захисній промові.
75. Захисні докази у судовій промові.
76. Особливості підготовки захисної промови.
77. Репліка адвоката.
78. Альтернатива в захисній промові.
79. Судова етика та її призначення в кримінальному провадженні України.
80. Етика судового оратора.
81. Етика мовної поведінки судового оратора.
82. Етичні основи обвинувальної промови прокурора.
83. Етичні основи захисної промови захисника.
84. Культура судової промови та її складові.
85. Психологічний аналіз судових дебатів.
86. Загальна психологічна характеристика судових дебатів.
87. Психологічні особливості судової промови прокурора.
88. Психологічні особливості судової промови захисника.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Електронні інформаційні ресурси

1. Молдован В.В. Судова риторика: навчальний посібник. К. Юрінком Інтер. 1998. URL: <https://online.ukd.edu.ua/course/view.php?id=192>.
2. Александров Д.Н. Риторика. М. Юніті, 1999. URL: <https://online.ukd.edu.ua/course/view.php?id=1922>.
3. Сагач Г. Риторика. К. Видавничий дім. 2000. URL: <https://online.ukd.edu.ua/course/view.php?id=192>.
4. Молдован В.В. Судова риторика: навчальний посібник. К. Юрінком Інтер. 1998. Режим доступу: <https://online.ukd.edu.ua/course/view.php?id=192>.
5. Кузнецов И.Н. Риторика. М.:М Амалфея. 2000. Режим доступу: <https://online.ukd.edu.ua/course/view.php?id=192>.

Основна:

1. Абрамович С.Д. та ін. риторика загальна та судова: навч. посібник. С.Д. Абрамович, В.В. Молдован, М.Ю. Чикарькова. К.: Юрінком Інтер, 2012. 380 с.
2. Александров Д.Н. Риторика: Уч. пособие для вузов. М., 2009. 430 с.
3. Тітко. Оцінні поняття у кримінально-процесуальному праві України: монографія. Х.: Право, 2016. 216 с.
4. Алексеев Н.С., Макарова З.В. Ораторское искусство в суде. Л., 1989.
5. Андрусак В. Мета та завдання досудового слідства. Вісник прокуратури. 2017. № 1. С.77-80.
6. Аленін Ю. Публічна природа гарантій прав особи у кримінальному процесі. Право України. 2012. № 4. С. 30-32.
7. Вандишев В.М. риторика: екскурс в історію вчень і понять: Навч. посібник. К.: Кондор, 2016. 300 с.
8. Коваленко С.М. Сучасна риторика: Навчально-практичний посібник. Тернопіль: Мандрівець, 2017. 209 с.
9. Кони А.Ф. Избранные произведения. М., 1989. 430 с.
10. Малярєнко В.Т. Про завдання кримінального судочинства. Вісник Верховного Суду України. 2015. № 6. С. 9-18.
11. Мовчан Г. Правозахисна функція: це – один із основних напрямів діяльності прокурора в кримінальному судочинстві. Вісник прокуратури. 2017. № 4. С. 34-37.
12. Никоненко М.Я. Поняття, види і зміст кримінально-процесуальних гарантій. Науковий вісник НАВСУ. К., 2001. Вип. 1.
13. Павлишин А. Вплив процесуальної форми на встановлення істини у кримінальних справах. Вісник прокуратури. 2011. № 4. С. 75-82.
14. Пилипенко Д. Функція обвинувачення як основний напрям процесуальної діяльності слідчого. Вісник прокуратури. 2010. № 10. С. 69-76.
15. Погорецький М.А. Кримінально-процесуальні правовідносини: структура і система. Харків: Арсіс, 2002. 400 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

Адреса веб-сайту	Назва веб-ресурсу

1	2
www.president.gov.ua	Президент України
www.rada.gov.ua	Верховна Рада України
www.kmu.gov.ua	Кабінет Міністрів України
www.ccu.gov.ua	Конституційний Суд України
www.scourt.gov.ua	Верховний Суд
www.ombudsman.kiev.ua	Уповноважений Верховної Ради України з прав людини
www.rainbow.gov.ua	Рада національної безпеки та оборони України
www.minjust.gov.ua	Міністерство юстиції України
www.gp.gov.ua	Генеральна прокуратура України
www.cvk.gov.ua	Центральна виборча комісія України
www.uba.kiev.ua	Асоціація правників України
www.pravosud.org.ua	Українське правосуддя
www.nplu.kiev.ua	Національна парламентська бібліотека України
www.uamedia.visti.net/golos	Газета «Голос України»
www.uamedia.visti.net/uk	Газета «Урядовий кур'єр»
www.pravo.biz.ua	Електронна бібліотека з правознавства
www.pravo.org.ua	Центр політико-правових реформ
www.chitalka.info	Електронні підручники он-лайн/ Право
www.uapravo.org	Правовий журнал
www.nau.kiev.ua	Нормативні акти України - законодавство для практиків
www.cmlaw.com.ua	Юридична компанія «Чечель, Маллаєв та Партнери»
www.pravoved.com.ua	Спеціалізований ресурс для правників

www.lawyer.org.ua	Корпорація «Юриспруденція он-лайн»
www.legality.kiev.ua	Інститут проблем законодавства
www.khpg.org	Харківська правозахисна група
www.vybor.8m.com	Судові проблеми (інформація про судову систему, як поводитися в суді, як написати скаргу до Європейського Суду з прав людини)
www.pension.kiev.ua legalpro.hypermart.net/ konstsudl.html	Пенсійне забезпечення в Україні Правовий захист (Рішення Конституційного Суду України)
www.uapravo.org	UApravo (Сайт корисної правової інформації: є методичні матеріали, закони, юридичні консультації тощо)
www.whoiswho.com.ua	«Хто є хто в Україні?» (Сайт пропонує необхідну контактну інформацію про органи державної влади. Надається довідкова інформація з номерами телефонів, адресами, біографіями чиновників тощо)
www.helsinki.org.ua	Українська Гельсінська спілка з прав людини
www.u21.org.ua	Юрист XXI століття
www.accent.kiev.ua	Політична та економічна інформація про Україну
www.coe.kiev.ua	Рішення Європейського суду
www.legal.com.ua	Інформаційно-пошукова система по законодавству